

**ACCENTE EUROPENE ALE
PRINCIPIULUI *NON BIS IN IDEM***

Conf. univ. dr. Mirela GORUNESCU
Academia de Poliție “Alexandru Ioan Cuza”

Rezumat: *Principiul non bis in idem este un principiu clasic de drept, în temeiul său o persoană nu poate fi condamnată de două ori pentru comiterea aceleiași fapte. Atunci când fapta este comisă pe teritoriul de jurisdicție al unei singure țări, urmărirea respectării principiului enunțat este facilă. Dificultățile apar în cazurile în care sunt elemente de extraneitate derivate în mod deosebit din principiul ubicuității, motiv pentru care au fost depuse eforturi consistente de reglementare convențională, care să evite încălcări ale principiului non bis in idem. Și la nivelul Uniunii Europene au fost adoptate instrumente juridice cu incidență în domeniul autorității de lucru judecat, dar s-au pronunțat și decizii ale Curții de Justiție care au adus puternice accente europene în materia principiului non (ne) bis in idem.*

Cuvinte cheie: *principiu, faptă penală, cooperare judiciară, hotărâre definitivă, extrădare*

1. În doctrina românească, în mod tradițional se arată că una dintre cauzele care justifică atacarea în cale de atac extraordinară a unei hotărâri este cea în care „autoritatea lucrului judecat” este violată prin aceea că împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă penală¹. O astfel de situație este considerată ca fiind posibilă atunci când făptuitorul nu a știut de existența primei hotărâri, fiindcă altfel ar fi invocat existența acesteia cu ocazia celei de-a doua judecări, sau atunci când făptuitorul nu a știut despre cea de-a doua judecată și nu a putu să invoce autoritatea de lucru judecat. Pentru a fi admisă calea de atac este suficient să se facă dovada existenței celor două hotărâri definitive², fiind indiferentă cauza care a provocat acest *bis in idem*. Condiția este considerată ca fiind îndeplinită chiar dacă pentru aceeași faptă cele două instanțe au dat o încadrare juridică diferită (ex. una a considerat-

EUROPEAN ACCENTS OF THE *NON BIS IN IDEM* PRINCIPLE

Assoc. Prof. PhD Mirela GORUNESCU
Police Academy “Alexandru Ioan Cuza”

Abstract: *The principle of non bis in idem is a classic principle of law under his person may be convicted twice for committing the same acts. When the offense is committed within the jurisdiction of one country, follow the principle set out is easy. Difficulties arise in cases where foreign elements derived specifically from the principle of ubiquity, which is why efforts have been made consistent regulatory Conventional to avoid violations of the principle non bis in idem. And EU legal instruments have been adopted in the incidence of res judicata, but were held and decisions of the Court which brought strong in relation to the principle of non European accents non bis in idem.*

Key words: *principle, criminal offense, judicial cooperation, final decision, extradition*

1. In the Romanian doctrine, traditionally, it is shown that one of the reasons which justify the use of the extraordinary appeal against a court ruling is the violation of *res judicata* rule by the fact that two final judgments for the same criminal offense²⁷ were delivered against the same person. Such a situation is possible when the perpetrator did not know about the existence of the first decision, because otherwise there would be invoked on the occasion of the second trial, or when the perpetrator did not know about the second trial and he could not invoke *res judicata*. For the appeal to be admitted is sufficient to prove the existence of two final²⁸ decisions, being indifferent reason that caused this *bis in idem*. The condition is considered fulfilled even if for the same offense two courts have given a different legal qualification (eg one considered it a

o înșelăciune, iar cealaltă abuz de încredere).

În același timp, cu privire la consecințele rămânării definitive a hotărârii judecătorești sunt indicate a se produce două efecte: unul pozitiv, care constă într-o eficiență activă numită *puterea lucrului judecat* și care conferă persoanelor în favoarea cărora au fost pronunțate dispozițiile hotărârii dreptul de a folosi mijloacele legale pentru executarea lor. În același timp, se produce și un efect negativ în sensul că se împiedică o nouă urmărire și judecată pentru faptele și pretențiile soluționate prin hotărâre. Acest efect este concretizat în regula *non bis in idem* și este cunoscut sub denumirea de *autoritate de lucru judecat* care reprezintă un obstacol în calea readucerii în fața organelor judiciare a conflictului de drept penal anterior soluționat, nici chiar sub o altă calificare. Împotriva încălcării acestei autorități operează potrivit art. 10 lit. g C. pr. pen. român excepția lucrului judecat (*exceptio rei judicatae*). Din acest motiv, autoritatea de lucru judecat se înscrie între cauzele care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea exercitării ei³.

Tot în literatura de specialitate românească se apreciază că pentru ca regula *non bis in idem* se cer a fi îndeplinite trei condiții: a) să existe o hotărâre definitivă de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal⁴; b) identitatea de persoană; c) identitatea de obiect, fiind avută în vedere fapta și nu infracțiunea (în cazul în care s-ar da o altă încadrare juridică s-ar crea posibilitatea de a eluda regula)⁵.

O reglementare expresă a principiului în materia cooperării judiciare internaționale în materie penală a fost introdusă în 2006⁶ în art. 10 din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală⁷.

În conformitate cu alin. (1) din acest text legal, al cărui *nomen iuris* este chiar „*Non bis in idem*”, cooperarea judiciară internațională nu este admisibilă dacă în România sau în orice alt stat s-a desfășurat un proces penal pentru aceeași fapta și dacă: a) printr-o hotărâre definitivă s-a dispus achitarea sau încetarea procesului penal; b) pedeapsa

fraud and the other one embezzlement).

Meanwhile, the Court ruling become final are set to produce two effects: a positive one, which consists of an active named “*res judicata*” power and gives the person favorized by it the right to use legal means for its execution. At the same time, it produces a negative effect that prevents a new trial to be initiated for the same facts and claims settled by court. This effect is reflected in the *non bis in idem* rule, is known as *res judicata* and is an obstacle for the judicial bodies to initiate a new criminal trial concerning the conflict which was resolved, even under another qualification. Against the violation of this rule operates according to art. 10, point g) of Romanian Criminal Procedural Code the *exceptio rei judicatae*. Therefore, *res judicata* is one of the causes that prevent the initiation or continuing of criminal pursuit²⁹.

Also in Romanian literature is shown that *non bis in idem* rule requires three conditions to be fulfilled: a) to exist a final conviction, acquittal or termination of criminal proceedings decision³⁰, b) the same person, c) the same object (is important the fact itself and not the legal qualification of it, because giving a different legal classification would make it possible to circumvent the rule³¹).

An express indication of the principle *non bis in idem* in Romanian legislation was introduced in 2006 in the field of international judicial cooperation in criminal matters³², in article 10 of the Law no. 302/2004³³.

According to par. (1) of this legal text, whose *nomen juris* is *non bis in idem*, the international judicial cooperation is not admissible if in Romania or in any other state has held a criminal trial for the same offense and if: a) by a final decision was ordered the acquittal or the cessation of the trial, b) the penalty imposed in the case by issuing a final decision was executed or was the subject of a total or partial pardon or amnesty. However, these exemptions do not

aplicată în cauza, printr-o hotărâre definitivă de condamnare, a fost executată sau a format obiectul unei grațieri sau amnistii, în totalitatea ei ori asupra părții neexecutate. Totuși, aceste excepții nu mai operează dacă asistența este solicitată în scopul revizuirii hotărârii definitive, pentru unul din motivele care justifică promovarea uneia din căile extraordinare de atac prevăzute de Codul de procedură penală al României. Textul nu se aplică nici în cazul în care un tratat internațional la care România este parte conține dispoziții mai favorabile sub aspectul principiului *non bis in idem*.

În literatura de specialitate se afirmă, de asemenea, că regula amintită este de ordine publică, motiv pentru care trebuie examinată de instanțele de judecată și de organele de urmărire penală din oficiu, iar acestea trebuie să înceteze procesul penal când constată că sunt ocazionate încălcări ale regulii⁸.

3. Din cele ce au precedat, se poate observa că principiul *non bis in idem* este reflectat în legislația penală românească și în doctrina juridică, iar în activitatea concretă a organelor judiciare este asigurată respectarea sa, chiar dacă sunt încă unele chestiuni supuse controverselor.

Cu toate acestea, premisele generale referitoare la principiul clasic prezentat anterior trebuie reconsiderate sub influența unor demersuri normative derulate la nivel internațional, și cu precădere a celor din cadrul Uniunii Europene.

În prezent, chiar dacă principiul a fost creat pentru a rezolva diferitele situații întâlnite în practica judiciară națională în materie penală, întrucât se înregistrează din ce în ce mai multe raporturi juridice penale de conflict în care se regăsesc elemente de extraneitate, îndeosebi datorate ubicuității, se resimte necesitatea acceptării dimensiunilor sale transnaționale⁹. Acceptarea acestei perspective este cu atât mai necesară cu cât principiul a fost înscris ca un drept fundamental al omului în multe instrumente juridice internaționale cu impact în acest domeniu.

4. Din acest motiv, se remarcă eforturi

operate where the judicial assistance is requested to review a final decision in an extraordinary appeal for any reason under the Romanian Criminal Procedural Code. The text does not apply if an international treaty to which Romania is a contracting party contains provisions more favorable concerning the principle *non bis in idem*.

The literature also takes the view that this is a public order rule and this is why it must be examined by the courts and the prosecution by office, and they have to stop criminal proceedings if find any violations³⁴.

3. Of what has preceded, we can see that the *non bis in idem* principle is reflected in the Romanian criminal law, in criminal law doctrine and is respected in the practical work of judicial bodies, even if some issues are still subject to controversy.

However, the general assumptions of this classical principle we previously presented must be reconsidered under the influence of regulatory approaches undertaken internationally, and especially those adopted in the European Union.

Currently, although the principle was created to solve different situations encountered in national practice in criminal matters, as recorded increasingly more criminal legal conflict relationships which contained foreign elements, particularly due to ubiquity, it is need the acceptance of its transnational dimensions³⁵. Accepting this perspective is even more necessary because the principle has been included as a fundamental human right in many international legal instruments having an impact in this area.

4. For this reason, important regulatory efforts have been made in this field, and some international legal instruments were enacted at different levels and in different contexts to reflect the *non bis in idem* rule.

First, the principle is established to be a fundamental human right in

de reglementare a domeniului prin intermediul unor instrumente juridice internaționale edictate la diferite niveluri și pornind de la contexte diferite de percepere a regulii *non bis in idem*.

În primul rând, principiul este stabilit a reprezenta un drept fundamental al omului în instrumente ca Pactul internațional ONU asupra drepturilor civile și politice din 1966 care, în art. 14 alin. (7) prevede că „nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.”

În mod asemănător, în art. 4 din Protocolul al 7-lea la Convenția Europeană de drepturilor omului prevede sub denumirea „Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori” că nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat. Totuși, aceste prevederi nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi sau recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Forța prevederii este relevantă și de împrejurarea că art. 4 pct. 3 din acest act normativ nu permite nicio derogare de la regulă.

Principiul *non bis in idem* este unul important și pentru domeniul cooperării judiciare în materie penală. În Convenția Europeană privind extrădarea adoptată sub egida Consiliului Europei în 1957, în art. 9 că extrădarea nu se va acorda când persoana reclamată a fost judecată definitiv de către autoritățile competente ale părții solicitate, pentru fapta sau faptele pentru care extrădarea este cerută. Extrădarea va putea fi refuzată, dacă autoritățile competente ale părții solicitate au hotărât să nu întreprindă urmăriri sau să pună capăt urmăririlor pe care le-au exercitat pentru aceeași faptă sau aceleași fapte.

În baza alin. 2 al art. 9 din Convenție, extrădarea unei persoane care a format obiectul

international instruments as the UN Covenant on Civil and Political Rights of 1966, art. 14 para. (7) which provides that "no one shall be tried or punished again for an offense for which has already been acquitted or convicted by a final decision in accordance with the law and penal procedure of each country."

Similarly, the article 4 from the 7th Protocol to European Convention of Human Rights states under the name: "right not to be tried or punished twice" that nobody can be tried or punished by the criminal jurisdiction of the same State for an offense for which already been acquitted or convicted by a final decision under the law and penal procedure of that State. However, these provisions do not prevent the reopening of the penal procedure of that State, whether new or newly discovered facts or a fundamental flaw in the previous proceedings are likely to affect the ruling. The power of the provision is revealed by the fact that art. 4, paragraph 3 of this normative act does not allow any derogation from the rule.

The *non bis in idem* principle is an important one in the field of judicial cooperation in criminal matters, as well. The European Convention on Extradition adopted by the Council of Europe in 1957, in art. 9 provide that extradition shall not be granted when the claimed person has been finally judged by the competent authorities of the Requested Party for the offense or offenses for which extradition is requested. Extradition may be refused if the competent authorities of the requested Party have decided either not to institute or to terminate proceedings in respect of the same offence or offences.

Under the article 9, paragraph 2 of the Convention, the extradition of a person on whom a final judgments in a third State Party to the Convention for the offense or offenses for which the application is submitted, will not be accorded: a) when the mentioned judgment is in his acquittal,

unei judecăți definitive într-un stat terț, parte contractantă la convenție, pentru fapta sau faptele în vederea cărora cererea este prezentată, nu se va acorda: a) când menționata judecată a pronunțat achitarea sa; b) când pedeapsa privativă de libertate sau altă măsură aplicată: a fost executată integral sau a format obiectul unei grațieri sau amnistii, totale sau parțiale; c) când judecătorul a constatat vinovăția autorului infracțiunii fără să pronunțe vreo sancțiune.

Totuși, extrădarea va putea fi acordată și în cazurile precedente: a) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă împotriva unei persoane, instituții sau bun având caracter public în statul solicitant; b) dacă persoana care a format obiectul judecății avea ea însăși un caracter public în statul solicitant; c) dacă fapta care a dat loc judecății a fost comisă în total sau în parte pe teritoriul statului solicitant sau într-un loc asimilat teritoriului său.

În toate aceste cazuri nu se împiedică aplicarea dispozițiilor naționale mai favorabile, cu privire la efectul *non bis in idem* legat de hotărârile judiciare pronunțate în străinătate.

Principiul a fost înscris și în alte instrumente juridice ce emană de la Consiliul Europei și care interesează cooperarea specializată pe anumite segmente de infracționalitate. Spre exemplu, în Convenția privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii din 1990, art. 18 alin. 1 pct. 3 înscrie între situațiile în care cooperarea în cadrul acestor activități poate fi refuzată dacă „partea solicitată consideră că măsura solicitată ar fi contrară principiului *ne bis in idem*”.

Eforturile cu adevărat remarcabile sub aspectul rezultatului lor, au fost totuși depuse la nivelul Uniunii Europene. Primul document este Convenția încheiată între statele membre asupra dublei sancționări (Convention on Double Jeopardy), care, în primul său articol prevedea că o persoană al cărei proces a fost soluționat definitiv într-un stat membru nu poate fi judecat pentru aceeași faptă în legătură cu care a fost condamnat, a executat pedeapsa sau este în curs de executare sau nu mai poate fi

b) when the penalty of imprisonment or other measure applied: was fully enforced or subject of a pardon or amnesty, totally or partially, c) if the court found the offender's guilt without imposing a sanction.

However, the extradition may be accorded even in the previous cases: a) if the act which is under judgment has been committed against a person, institution or thing having public importance in the requesting state, b) if the offender has a public statute in the requesting state, c) if the act that has been committed in whole or in part within the requesting State or in a place treated as its territory.

In all these cases will be applied the national provisions if they are more favorable to the *non bis in idem* effect related to a foreign criminal judgments.

The principle has been included in other legal instruments adopted by the Council of Europe in the field of specialized cooperation on certain segments of criminality. For example, the Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, adopted in 1990 indicates, in art. 18 para. 1 point 3, between the situations where cooperation in these activities may be refused if "the requested Party considers that the sought measure would be contrary to the principle of *non bis in idem*".

Truly remarkable efforts in terms of their results have been made at EU level, as well. The first document is the Agreement between Member States on double sanctioning (Convention on Double Jeopardy), which, in its first article provides that a person whose trial has been finally resolved in a Member State can not be tried for the same offense in connection with who was convicted and executed penalty is being enforced or can no longer be enforced under the laws of the sentencing State.

Although this convention has not been a success, its content was taken into the Convention of 19 June 1990

executată în conformitate cu legea statului de condamnare.

Deși această convenție nu a fost un succes, conținutul său a fost preluat în Convenția din 19 iunie 1990 de aplicare a acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune, Schengen, 19 iunie 1990. Aceasta, în Capitolul al 3-lea cuprinde norme care au în vedere chiar aplicarea principiului *non bis in idem*. În temeiul art. 54 din acest instrument juridic, se prevede că o persoană în privința căreia s-a pronunțat o hotărâre definitivă într-un stat parte nu poate fi urmărită pentru aceleași fapte de o un alt stat, cu condiția ca, în caz de condamnare, hotărârea să fi fost executată, să fie în curs de executare sau să nu mai poată fi executată potrivit legii statului în care s-a pronunțat condamnarea. Art. 55 al Convenției cuprinde enumerarea unor situații în care statele pot declara că nu doresc să aplice aceste prevederi, declarație la care poate renunța oricând. Situațiile enumerate sunt: a) dacă faptele vizate de hotărârea străină s-au petrecut în tot sau în parte pe propriul său teritoriu (dar nu și dacă s-au petrecut în parte pe teritoriul statului unde s-a pronunțat hotărârea; b) dacă faptele vizate de hotărârea străină constituie o infracțiune contra siguranței statului sau împotriva altor interese care sunt în egală măsură esențiale pentru stat; c) dacă faptele vizate de hotărârea străină au fost săvârșite de un funcționar al său încălcarea obligațiilor de serviciu (cu precizarea infracțiunilor pentru care se poate aplica excepția)¹⁰.

Art. 56 din Convenția Schengen face referiri la computarea pedepselor: când un stat continuă procedurile împotriva unei persoane față de care s-a pronunțat o hotărâre definitivă pentru aceleași fapte într-un alt stat, orice perioadă de privare de libertate care este o consecință a faptelor respective, executată pe teritoriul acestuia trebuie dedusă din orice hotărâre pronunțată. Mai mult, se prevede că, în măsura în care legislația națională permite, se iau în considerare și alte pedepse decât perioadele de deținere deja executate.

implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 on the gradual abolition of checks at common borders. This convention, in the 3rd chapter contains rules considering the principle of *non bis in idem*. Under the article 54 of this instrument, "a person whose trial has been finally disposed of in one Contracting Party may not be prosecuted in another Contracting Party for the same acts provided that, if a penalty has been imposed, it has been enforced, is actually in the process of being enforced or can no longer be enforced under the laws of the sentencing Contracting Party". Article 55 of the Convention contains the list of the situations where the States can declare that they do not wish to apply these provisions. That statement may be waived at any time. The cases listed are: " (a) where the acts to which the foreign judgment relates took place in whole or in part in its own territory; in the latter case, however, this exception shall not apply if the acts took place in part in the territory of the Contracting Party where the judgment was delivered; (b) where the acts to which the foreign judgment relates constitute an offence against national security or other equally essential interests of that Contracting Party; (c) where the acts to which the foreign judgment relates were committed by officials of that Contracting Party in violation of the duties of their office"³⁶.

Article 56 of the Schengen Convention refers to the computation of the penalties: "if a further prosecution is brought in a Contracting Party against a person whose trial, in respect of the same acts, has been finally disposed of in another Contracting Party, any period of deprivation of liberty served in the latter Contracting Party arising from those acts shall be deducted from any penalty imposed. To the extent permitted by national law, penalties not involving deprivation of liberty shall also be taken

În art. 57 din Convenție se arată că atunci când un stat acuză o persoană de săvârșirea unei fapte pedepsibile și autoritățile sale competente au motive să creadă că acuzația privește fapte pedepsibile pentru care persoana a fost deja judecată într-un alt stat, aceste autorități solicită, dacă se consideră necesar, informațiile relevante de la autoritățile competente ale aceluia stat pe al cărui teritoriu s-a pronunțat deja hotărârea. Informațiile cerute trebuie furnizate în cel mai scurt termen și trebuie luate în considerare în acțiunile care se îndeplinesc în cadrul procedurii pendinte.

Ca și în alte instrumente juridice, în art. 58 din Convenția Schengen se prevede că în măsura în care prevederile din legislațiile naționale sunt mai favorabile în ceea ce privește principiul *non bis in idem* în cazul hotărârilor pronunțate în străinătate, acestea sunt cele care au prioritate.

Și într-un alt instrument care emană de la Uniunea Europeană se fac referiri la principiul pe care îl analizăm. Este vorba despre Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene care instituie prin art. 50 un drept fundamental al cetățenilor Uniunii și anume: „dreptul de a nu fi judecat de două ori pentru aceeași infracțiune”. În baza acestui text, „nimeni nu poate fi judecat sau condamnat pentru o infracțiune pentru care a fost deja achitat sau condamnat în cadrul Uniunii, prin hotărâre judecătorească definitivă, în conformitate cu legea”.

În Decizia-cadru privind mandatul de arestare european și procedurile de predare între Statele Membre¹¹, în art. 4 pct. 2 și 3 se prevăd printre cauzele în care se poate refuza executarea mandatului: ... 3. dacă autoritatea judecătorească a statului de executare a decis fie să nu urmărească pentru infracțiunea pe care se bazează mandatul de arestare european fie să stopeze urmărirea, sau dacă s-a pronunțat o hotărâre rămasă definitivă împotriva persoanei solicitate într-un alt stat, pentru aceleași acte, care împiedică continuarea urmăririi; 2. dacă persoana care este supusă mandatului de arestare european este urmărită în statul de executare pentru același act ca și cel pe care se

into account ”.

Art. 57 of the Convention states that when one state accuses a person of committing a punishable act and its competent authorities have reason to believe that the charge relates to some acts for which the person has been tried in another state, those authority asks if consider necessary, relevant information from the competent authorities of that state in whose territory judgment has already been delivered. The information required must be provided soon and must be taken into account in the pending proceedings.

As in other legal instruments, art. 58 of the Schengen Convention provides that insofar the provisions from national laws are more favorable in terms of the *non bis in idem* principle in case of foreign judgments, are those which have priority.

Another instrument originating from the European Union contains provisions on the principle which we discuss about. It is the EU Charter of Fundamental Rights which established in article 50 a fundamental right of EU citizens, namely: "the right not to be tried twice for the same offense". According to this text "nobody can be tried or punished for an offense for which he or she already been finally acquitted or convicted within the Union in accordance with the law."

In the Framework Decision on European arrest warrant and surrender procedures between member states³⁷, in art. 4 points 2 and 3 are indicated among the cases in which it is possible to refuse the execution of the warrant: ... 3. if the executing judicial authority of the state decided not to pursue either the offense on which the European arrest warrant or to stop the prosecution, or whether a ruling became final against the person sought in another state, for the same acts, which prevents further prosecution 2. if the person is subject to the European arrest warrant is sought in the State of enforcement for the same act as that on which the European

bazează mandatul de arestare european.

5. Fără îndoială, activitatea cea mai eficientă în ceea ce privește conturarea elementelor principiului *non bis in idem* (*ne bis in idem* în referirile din cadrul Uniunii Europene) este cea desfășurată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Aceasta s-a pronunțat pentru prima dată în legătură cu incidența principiului în materie penală în anul 2003, iar de atunci domeniul este cel mai consistent din jurisprudența instanței judiciare europene. Au fost pronunțate hotărâri cu privire la chestiuni precum interpretarea noțiunii de „soluționat definitiv”¹², consecințele pentru instanța dintr-un stat membru a achitării unui inculpat din cauza prescrierii acțiunii penale¹³, interpretarea noțiunilor de “aceleași fapte” și „autoritate de lucru judecat”¹⁴, domeniul de aplicare al principiului *non bis in idem* în situația în care autoritățile judiciare renunță să inițieze urmărirea penală exclusiv pe motivul că un alt stat membru a inițiat o procedură similară¹⁵, etc.

Cauza care a deschis calea acestei intensificări a activității Curții de Justiție a Uniunii este cea denumită *Gozutok and Brugge*¹⁶, pronunțată la 11 februarie 2003, fiind și prima hotărâre în interpretarea Convenției pentru implementarea Aquisului Schengen. În concret, un cetățean turc care trăia de câțiva ani în Olanda a fost descoperit deținând câteva kilograme de hașiș și de marijuana în cafeneaua sa. Ministerul Public Olandez i-a propus o tranzacție în condițiile legii penale naționale. Dl. Gozutok a plătit suma de bani stabilită și a evitat condamnarea. În același timp, autoritățile germane, după ce o bancă germană a notificat suspiciunile de implicare în trafic de droguri în Olanda, l-au condamnat pe dl. Gozutok la un an și 5 luni închisoare. Atât condamnatul, cât și Ministerul Public au atacat hotărârea în baza art. 54 CISA pentru că decizia luată de autoritățile olandeze avea valoare de *res judicata* și s-a produs o condamnare dublă pentru aceeași faptă.

În mod asemănător, într-o altă situație, un cetățean german, a provocat unei persoane, cetățean belgian, vătămări corporale care au

arrest warrant.

5. Undoubtedly, the most effective work in shaping the elements of the *non bis in idem* (*ne bis in idem* in the legal instruments of the European Union) is held by the Court of Justice of the European Union. It ruled for the first time about the incidence of the principle in criminal matters in 2003 and since then the field has been the most consistent from the activity of the European judicial authority. Decisions have been delivered on issues such as interpretation of the concept “finally settled”³⁸, the consequences for the court of a member state of the acquittal based on the prescription of a defendant by another state court³⁹, the interpretation of the concepts of “same facts” and “*res judicata*” authority⁴⁰, the incidence of *non bis in idem* principle in cases where judicial authorities renounce to initiate the prosecution waived solely because another Member State has initiated a similar procedure⁴¹, etc..

The case that opened the way of this intensification work of the Court Union is called *Gozutok and Brugge*⁴², passed on February 11, 2003, being the first decision in the interpretation of the Convention to implement the Schengen Acquis (CISA), as well. Specifically, a Turkish citizen who lived for years in the Netherlands was found holding a few kilograms of hashish and marijuana in his cafe. The Dutch Public Prosecutor has proposed a settlement according to national criminal law and Mr. Gozutok paid the money down and avoided the conviction. Meanwhile, German authorities after a German bank informed about the suspicions of involvement in drug trafficking in the Netherlands, condemned Mr. Gozutok one year and 5 months imprisonment. Both the offender and the prosecutor challenged the decision under the article 54 CISA because the decision issued by Dutch authorities had *res judicata* force and in consequence have been created a double conviction for the same offense.

determinat o incapacitate de muncă acesteia. Procurorul din Bonn a condus o anchetă asupra acestei fapte și a propus o înțelegere în schimbul sumei de 1000 de mărci. Amenda a fost plătită și procurorul a dispus încetarea procesului. Totuși, Mr. Brugge a fost condamnat de către o instanță belgiană la care victima introdusese acțiune separată în considerarea aceleiași fapte. Curtea belgiană a decis să suspende procedura și să se adreseze Curții de Justiție pentru chestiunea preliminară. Chestiunea a vizat lămurirea următorului aspect: dacă sub art. 54 CISA este permis ca Ministerul Public Belgian să ceară unui cetățean german să compare în fața instanței penal belgiene și să fie condamnat pentru aceeași faptă pentru care Ministerul Public German i-a oferit o înțelegere de oprire a procedurii după plata unei amenzi, amendă care a și fost plătită. Instanța națională a dorit să cunoască dacă faptul că nu o instanță nu a fost implicată în înțelegere și nu este o procedură judecătorească are vreo relevanță din punctul de vedere al art. 54 CISA.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a considerat că decizia Ministerului Public de încetare a procedurii este o formă de administrare a justiției. Mai mult decât atât, Curtea a statuat că acest tip de procedură penalizează conduita antisocială a acuzatului, de aceea persoana trebuie privită în același fel ca o persoană care a fost condamnată definitiv și care a executat pedeapsa. Curtea și-a motivat soluția pe împrejurarea că în Titlul VI din Tratatul UE sau în CISA nu se condiționează aplicarea art. 54 CISA de armonizarea legilor penale ale Statelor Membre. De aceea, Curtea a considerat că implementarea principiului *non bis in idem* înseamnă că statele au încredere reciprocă în sistemele lor judiciare penale și că fiecare dintre ele recunoaște regulile de natură penală consacrate în celelalte state, chiar și atunci când sunt diferite de cele proprii¹⁷.

6. Pentru că, așa cum am ilustrat anterior, importanța respectării principiului *non bis in idem* este admisă la nivelul Uniunii Europene, în decembrie 2005 Comisia a elaborat și publicat o „Carte verde asupra

Similarly, in another case a German citizen caused to a person, a Belgian citizen, an injury which created a disability. Bonn prosecutor leading an investigation into the facts proposed a deal in exchange for the sum of 1,000 marks. The fine was paid and the prosecutor has ordered the termination of the process. However, Mr. Brugge has been convicted by a Belgian court because the victim brought a separate action in considering the same facts. The Belgian Court decided to suspend the proceedings and to refer the European Court Justice for a preliminary ruling. The issue aimed at clarifying next aspect: whether under Art. 54 from CISA the Belgian Prosecutor is allowed to ask to a German citizen to appear before the Belgian criminal court and be sentenced for the same offense for which the German prosecutors offered a deal to stop the procedure after a fine, fine which was paid. National court wanted to know if that court has not been involved in the arrangement and not a judicial proceeding, has no relevance in terms of article 54 from CISA.

The decision of EU Court considered that the Public Ministry decision of termination the proceedings is a form to administrate the justice. Moreover, the Court held that this type of procedure penalizes the defendant's antisocial behavior, so the person must be seen in the same way as a person who was finally convicted and executed the penalty. The Court has reasoned solution to the fact that Title VI of the EU Treaty or CISA does not determine the application of the article of 54 CISA on the harmonization of criminal laws in the member states. Therefore, the Court held that the implementation of the *non bis in idem* principle means that states have mutual trust in their criminal justice systems and that each of them recognizes the criminal rules established in other states, even when they are different from their own⁴³.

6. Because, as we have previously

conflictelor de competențe și principiului *ne bis in idem* în cauzele penale”¹⁸ în care se exprimă intenția ca în această materie să se creeze un mecanism de alocare a cauzelor în competența adecvată. Un astfel de mecanism ar facilita evitarea situațiilor de *bis in idem* și ar fi de natură să susțină aplicarea principiului recunoașterii reciproce.

Pentru ca un astfel de mecanism să devină funcțional este obligatoriu se pornească de la două premise. În primul rând, autoritățile competente trebuie să devină conștiente de procedurile sau deciziile pronunțate sub altă jurisdicție, motiv pentru care trebuie să li se permită sau poate chiar să fie obligate să schimbe informații relevante. În al doilea rând, odată ce au devenit conștiente de activitățile judiciare desfășurate de cealaltă parte, organele competente trebuie să aibă posibilitatea de a se abține de la declanșarea urmăririi sau să oprească pe cea existentă, pentru simplul motiv că acea faptă este urmărită în alt stat.

După îndeplinirea acestor premise, sunt propuse următoarele etape ce ar trebui parcurse din punct de vedere al procedurii concrete de funcționare a unui astfel de mecanism: 1) identificarea și informarea „părților interesate” (în funcție de elementele de extraneitate pe care fiecare faptă în parte le prezintă: cetățenia autorului sau a victimei, teritoriul pe care fapta este comisă, etc.); 2) etapa consultărilor și a discuțiilor (în care autoritățile competente ale statelor interesate examinează împreună care este „cel mai bun loc” pentru ca procesul penal să se desfășoare); 3) rezolvarea conflictelor și medierea (care intervine când din etapa anterioară nu se ajunge la un consens); 4) etapa opțională care este doar sugerată de Cartea verde și care presupune ca un anumit organism să dobândească în viitor capacitatea de a pronunța decizii obligatorii pentru situațiile în care medierea a eșuat și să atribuie judecarea cauzei uneia dintre jurisdicțiile aflate în conflict.

Pentru ca mecanismul să funcționeze, sunt propuse și alte pârghii care să îl susțină. În primul rând, se propune instituirea unei obligații ca organele judiciare să verifice

illustrated, the importance of the principle *non bis in idem* is admitted to the European Union level, in December 2005 the Commission developed and published a “Green Paper on conflicts of jurisdiction and the *non bis in idem* in criminal cases”⁴⁴ to express the intention that in this matter should be created a mechanism for allocation of cases under the most appropriate jurisdiction. Such a mechanism would help avoid *bis in idem* situations and would be likely to uphold the principle of mutual recognition.

For such a mechanism to be operational it is required to start from two premises. First, the authorities must become aware of the procedures or decisions rendered in another jurisdiction, and that is why they should be allowed or may even be obliged to exchange relevant information. Secondly, once they became aware of the legal activities undertaken by the other party, the competent authorities must be able to refrain from triggering the prosecution or to stop the existing ones, simply because that offense is prosecuted in another state.

When these assumptions are met, next steps would be taken in terms of specific operating procedure of such a mechanism: 1) identify and inform the “implied parties” (depending on which extraneity elements are in discussion in that particular case: the author or the victim’s nationality, the territory on which the deed was committed, etc.); 2) the stage of consultations and discussions (in which the competent authorities of the states concerned shall examine together the “best place” for the trial to be conducted); 3) solving the competences conflicts and mediation (which occurs when the previous stage doesn’t reached a consensus); 4) optional step which is only suggested in the paper, and requires that a body to acquire in the future the ability to give binding decisions where mediation has failed and to award the proceedings to one of the

competența de a soluționa o cauză luând în considerare nu numai normele dreptului intern, dar și pe cele care alcătuiesc dreptul Uniunii Europene. În al doilea rând, se propune instituirea unui **principiu al priorității** care se permită obligarea statelor să își concentreze activitatea judiciară din același caz sub o jurisdicție principală (leading jurisdiction), cea care a fost identificată ca fiind cea mai potrivită pentru a guverna urmărirea și judecarea cauzei. În baza acestui principiu statele ar putea fi obligate să în înceteze eventuala activitate paralelă pe care ar avea-o în derulare. Momentul considerat oportun pentru concentrarea tuturor jurisdicțiilor este cel al formulării acuzațiilor.

Al treilea element este cel care vizează stabilirea unor criterii care să fie utilizate în procesul de identificare a acelei „jurisdicții principale”. O astfel de listă ar putea să includă principii ca: teritorialitatea, criterii legate de învinuit sau inculpat, legate de interesele victimei sau de cele ale statului, dar și alte criterii legate de eficiența și celeritatea procesului penal. După stabilirea acestei liste, o etapă superioară este reprezentată de identificarea unei ordini de prioritate în ceea ce privește principiile, sau chiar la identificarea unui principiu general care să guverneze alegerea jurisdicției principale – cum este cel al procesului rezonabil.

Așa cum este și firesc, Cartea verde a ocazionat luări de poziție în literatura de specialitate, și deși este un obiectiv pe termen lung, care va înregistra multe piedici și opoziții, este în opinia noastră o modalitate de a dezvălui și poate chiar de a invita la reflecție cu privire la modul în care se dorește a fi rezolvată problema respectării principiului *non bis in idem* în domeniul penal. În acest context, credem că se impune o reconsiderare a acestuia și la nivelul dreptului și doctrinei românești. Argumentele în sprijinul reconsiderării sunt cele care privesc unele abordări tradiționale care nu mai sunt adecvate cu noul peisaj al cooperării judiciare și polițienești în materie penală, mai ales după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

7. Spre exemplu, în doctrina

conflicting jurisdictions.

For the mechanism to operate, are proposed other levers to support it. First, it is proposed to impose an obligation to verify the competence of judicial authorities to deal with an issue taking into account not only domestic law but also those that make up the European Union law. Secondly, it is proposing the institution of a **priority principle** to allow states to focus their work under the coordination of that court indicated as a primary jurisdiction (a leading jurisdiction), which was identified as best suited to govern the prosecution and trial case. Based on this principle states could be even obliged to cease any activity that would be parallel to the one in progress. The moment considered appropriate for the concentration of all jurisdictions is the one of formulating the charge.

The third element is to determine the criteria to be used in the identification of that “leading jurisdiction”. Such a list could include principles as: territoriality, criteria concerning the defendant, the victim’s interests or related to the interests of the state, but also other criteria based on the efficiency and the celerity of trial. After establishing this list, an upper stage is the identification of a priority order of the principles, or even to identify a general principle governing the choice of the leading jurisdiction - as is the reasonable process.

As it should be, the Green Paper has given rise to different positions in the literature, and although it is a long term goal, which will meet many obstacles and opposition, is in our opinion a way to reveal and perhaps to invite to reflection on how the problem of the principle *non bis in idem* in criminal matters would be solved. In this context, in my opinion, it is necessary to reconsider the principle, both from legal and doctrinal perspective. The arguments which support this reconsideration concern some traditional approaches that are no

românească de specialitate clasică, se arăta că în materia recunoașterii hotărârilor judecătorești străine, trebuiau identificate două categorii de efecte, după cum hotărârea este una de achitare sau una de condamnare. În acest fel se vorbea despre o *autoritate pozitivă de lucru judecat* dar și despre o *autoritate negativă de lucru judecat*¹⁹. În acest din urmă caz, se aprecia că hotărârea străină nu se poate invoca pe cale incidentală înaintea organelor judiciare române în cazul în care acea hotărâre se referă la fapte și persoane față de care legea română este aplicabilă cu titlu principal (art. 3,4 și 5 C.pen.), în astfel de cazuri regula *non bis in idem* nefiind operantă. Persoana aflată în una dintre aceste situații trebuie judecată de instanțele penale române, în prezență sau în lipsă, indiferent dacă există o hotărâre definitivă străină de condamnare pentru aceeași faptă și pentru aceeași persoană. Totuși, în astfel de situații urma a se face aplicarea art. 89 C.pen. privitoare la deducerea pedepsei (sau a timpului de reținere sau deținere) din străinătate. Atunci când, însă, aplicarea legii române era posibilă cu titlu subsidiar, autoritatea negativă de lucru judecat a hotărârii penale străine poate fi invocată (art. 6 C.pen.), producând efecte juridice penale potrivit legii române (ex. împiedică sau face să înceteze o nouă urmărire sau judecată împotriva aceleiași persoane). O astfel de abordare nu mai este posibilă în prezent, în contextul în care cooperarea în materie penală se face chiar și în cadrul procedurii de executare a mandatului european de arestare, în care se execută pe teritoriul național acte emise de un organ jurisdicțional străin, fără să se mai verifice respectarea tuturor condițiilor în care acest act a fost emis, doar în temeiul încrederii reciproce.

Cu privire la un alt aspect, doctrina românească a dreptului procesual penal este unanimă în a accepta că ordonanța de scoatere de sub urmărire penală pe temeiul inexistenței faptei sau a vinovăției inculpatului nu are puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești definitive de achitare în fața instanței civile, de altfel procurorul poate redeschide oricând urmărirea penală dacă au

longer adequate to the new landscape of police and judicial cooperation in criminal matters, especially after the entry into force of the Treaty of Lisbon.

7. For example, the Romanian classical doctrine indicated that in the field of recognition of the foreign judgments had identified two categories of effects, depending if it is about an acquittal or a conviction decision. There was indicated a positive authority of „*res judicata*” but also a negative authority of *res judicata*⁴⁵. In the latter case, it was considered that the foreign decision cannot rely before the Romanian judicial bodies when that decision relates to acts and persons to which Romanian law is applicable as a principal (according to art. 3.4 and 5 of the Romanian Penal Code.), in such cases *non bis in idem* rule being not being applicable. Person in one of these situations should be judged by the Romanian criminal courts, regardless of the presence or absence or whether a final foreign conviction for the same offense and the same person exists. However, in such a situation, art. 89 from the Romanian Penal Code, was applicable relating to deduction of penalty (detention or retention time) from abroad. When, however, Romanian law enforcement was possible in a subsidiary way, the negative authority of *res judicata* may be invoked and the foreign criminal decision (Article 6 Penal Code.) produced criminal legal effect according to the Romanian law. Such an approach is not possible nowadays, in the context when the cooperation in criminal matters ma develop in the framework of the European arrest warrant, in which it is allowed to enforce on the national territory an act issued of a foreign jurisdiction without ascertaining compliance with all conditions in which the act was issued, but only under mutual trust principle.

Concerning another aspect, the Romanian doctrine of the criminal procedure law is unanimous in accepting that the order of removal from criminal

apărut noi împrejurări, fapt ce nu este de natură să confere un caracter irevocabil celor constatate prin ordonanță²⁰.

În general, se acceptă că principiul *non bis in idem* are două componente: *nemodet bis vexari pro pro una et eadem causa* (nimeni nu trebuie să fie urmărit de două ori pentru aceeași infracțiune) și *nemo debet bis punir pro uno delicto* (nimeni nu trebuie să fie sancționat de două ori pentru aceeași faptă)²¹. Din susținerea doctrinară citată anterior se observă că în procedura penală românească doar ce-a de-a doua componentă este însușită, principiul fiind considerat încălcat atunci când au fost aplicate două sancțiuni pentru aceeași faptă, fără să se mai aibă în vedere și prima componentă, cea legată de urmărirea dublă pentru aceeași faptă.

Cu toate acestea, în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene²², așa cum am subliniat, s-a statuat că o decizie luată de un reprezentat al ministerului public dintr-o țară este opozabilă unui organ de același nivel într-un alt stat, chiar dacă nu s-a ajuns în fața unei instanțe judecătorești pentru a se stinge raportul juridic de drept procesual penal.

Date fiind cele subliniate anterior, apreciem că este oportună o reconsiderare a aprecierilor din doctrină, dar și a legislației pentru a permite respectarea ambelor componente ale principiului *non bis in idem*.

8. O altă provocare cu care domeniul investigat se confruntă este aceea că accentele europene ale principiului *non bis in idem* sunt furnizate și de jurisprudența CEDO. Astfel, în literatura de specialitate românească se arată că nu operează autoritatea de lucru judecat în situația în care există identitate de fapte materiale, dar fapta este calificată diferit sub aspectul naturii juridice: odată ca și contravenție și apoi ca infracțiune²³. Aceasta deoarece, în condițiile judecării faptei ca o contravenție nu s-a exercitat o acțiune penală care are ca obiect tragerea la răspundere penală a celui care a săvârșit o infracțiune și, în consecință, nici acțiunea penală nu s-a putut stinge. Acțiunea penală nefiind stinsă, nu poate opera ca impediment pentru punerea ei în

prosecution under the act or lack of guilt of the accused has not the force of *res judicata* in front of the civil court, and the prosecutor may reopen prosecution whenever there any new circumstances, which is not likely to make the ordinance irrevocable.⁴⁶

Generally it is accepted that the *non bis in idem* principle has two components: *nemodet bis vexari pro pro una et eadem causa* (no one should be pursued for the same offense twice) and *nemo debet bis punir pro uno delicto* (no one should be punished twice for the same offense)⁴⁷. For doctrinal opinion cited above it is obvious that the Romanian criminal procedure only the second component is acquired, the principle is considered breached when two penalties were applied to the same act, and the first component is neglected, the double pursued –related one.

However, the Court of Justice of the European Union⁴⁸, as noted above, stated that a decision taken by a representative of the Public Ministry in a country is opposable to an authority of the same level in another state, even if the procedure never reached before a court, and has the ability to extinguish the criminal procedural conflict.

Given the previously outlined, we think it is appropriate to reconsider the findings of doctrine and the internal legislation in order to enable the both components of the principle *non bis in idem*.

8. Another challenge facing the field investigated is that European accents of the *non bis in idem* principle are provided also by ECHR jurisprudence. Thus, Romanian literature states that *res judicata* does not operate where there is identity of material facts, but the fact is described differently in terms of legal nature: once as an administrative offense (contravention) and then as a crime⁴⁹. This is because, in front of the administrative Court the violation has not been pursued in a criminal action which

mișcare existența unei hotărâri definitive a instanței civile prin care pentru aceeași faptă s-a aplicat făptuitorului o sancțiune contravențională²⁴. O astfel de afirmație va trebui reconsiderată datorită unor statuări ale Curții Europene a Drepturilor Omului.

Într-o cauză recentă²⁵, instanța amintită a pornit de la reclamația unui cetățean care, după ce a fost sancționat cu amendă contravențională pentru că în cadrul unui conflict a spart ușa unui vecin și l-a lovit pe acesta, iar pentru aceeași faptă a fost condamnat și în fața instanței penale pentru violare de domiciliu și loviri sau alte violențe. În acest context, în fața Curții Europene, reclamantul a invocat încălcarea articolelor 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenție (care garantează dreptul de a nu fi urmărit sau condamnat penal de două ori pentru aceleași fapte – **ne bis in idem**).

Curtea, prin hotărârea pronunțată la 14 ianuarie 2010, a constatat încălcarea ambelor articole. Cu privire la art. 4 din Protocolul 7 la Convenție, Curtea a arătat că: sancțiunea contravențională aplicată reclamantului pentru faptele comise poate fi considerată având un caracter „penal” în sensul autonom pe care Convenția îl acordă acestei noțiuni, având în vedere că, pe de o parte, interdicția instituită prin textul legal încălcat se adresează tuturor persoanelor și că, pe de altă parte, scopul sancțiunii este acela de a pedepsi și preveni săvârșirea în viitor a unor fapte similare. În plus, s-a apreciat că există identitate de faptele care s-au aflat la originea sancțiunii contravenționale și respectiv cele care au generat procedura penală îndreptată împotriva reclamantului, independent de definiția legală pe care dreptul intern o dă contravenției, respectiv celor două infracțiuni. În acest context, s-a constatat că a existat o dublare a procedurilor judiciare îndreptate împotriva reclamantului, având în vedere că procedurile penale au fost precedate de sancționarea contravențională a acestuia.

În concluzie, reclamantul fusese „condamnat” în procedura administrativă

seeks criminal accountability of those who committed a crime and therefore criminal proceedings could not be extinguished. The administrative Court ruling cannot operate as an impediment for the criminal proceedings initiation, even more as only a minor penalty has been applied⁵⁰. Such a statement need to be reconsidered because of some directives of the European Court of Human Rights.

In a recent cause⁵¹, the specified Court began with the complaint of a citizen, which after having been sanctioned with an administrative fine because in the context of a conflict, he broke down the door of a neighbor and also hit him and for the same crime, was convicted in front of the penal court for illegal trespassing and acts of violence. In this context, in front of the European Court the plaintiff alleged the breach of Articles 6 of the European Convention on Human Rights and of the Article 4 of the 7th Protocol to the Convention (which guarantees the right not to be tried or convicted twice for the same offense - *non bis in idem*).

The Court, in its ruling, on the 14th, 2010, admitted the breach of both articles. Concerning the Article 4 of the 7th Protocol to the Convention, the Court stated that: the administrative penalty imposed for the applicant's crimes can be considered as having a "criminal" character within the meaning given to this term by the Convention, because, on the one hand, the prohibition established by the violated law addresses to all individuals and, secondly, because the aim of the sanction is to punish and prevent the future commission of similar acts. In addition, the Court stated that there was the same fact which generated both the administrative penalty and the criminal pursuit against the applicant, regardless of the legal definition given by national law to the offense. In this context, it was found that there was a doubling of legal proceedings against the plaintiff, considering that the criminal

(contravențională) ce trebuie asimilată unui „proces penal” în sensul autonom al acestei noțiuni în Convenție. După ce această „condamnare” a devenit definitivă, împotriva reclamantului fusese formulată o alta acuzație în materie penală care privea același comportament și, în esență, aceleași fapte. Având în vedere că art. 4 din Protocolul 7 la Convenție interzice atât urmărirea penală cât și condamnarea unei persoane pentru fapte care au condus deja la aplicarea unei sancțiuni penale definitive, Curtea a constatat încălcarea principiului *ne bis in idem* de către statul care a și fost condamnat.

Din această decizie a Curții Europene a Drepturilor Omului, se poate observa că s-a creat posibilitatea ca și în legătură cu legislația românească să se întâlnească astfel de situații. În legislația noastră actuală există o serie întreagă de fapte care sunt considerate deopotrivă contravenții sau infracțiuni, în funcție de aptitudinea lor concretă de a depăși pragul de pericolozitate specific unei infracțiuni. Spre exemplu, în domeniul silviculturii²⁶, aceeași faptă de tăiere de masă lemnoasă pe picior poate constitui contravenție sau infracțiune în funcție de prejudiciul concret creat prin comiterea sa sau, alternativ, de observarea unei persistențe în comportamentul antisocial într-un interval de 2 ani. Dacă pentru un prim act s-a aplicat o sancțiune contravențională, iar cu ocazia constatării repetării faptei se procedează la tragerea la răspundere penală pentru infracțiunea respectivă, situația este asemănătoare cu cea din speța analizată anterior.

9. Prezentul studiu și-a propus să fie un prilej de reflecție asupra modului în care dreptul material și procesul penal sunt influențate de împrejurarea că domeniul de incidență al legilor naționale nu mai este unul autonom, ci unul integrat într-un Spațiu de libertate, securitate și justiție european, care se dorește a fi consolidat după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Din acest motiv, aplicarea principiului *non bis in idem* în materie penală nu mai este o chestiune supusă legilor naționale, ci este influențat profund de norme și

proceedings were preceded by an administrative punishment.

In conclusion, the European Court of Human Rights admitted that the applicant had been convicted in the administrative procedure which must be assimilated to a criminal trial within the meaning from the Convention. After this conviction became final, another charge was made against the plaintiff in a criminal procedure concerning the same conduct. Considering the fact that in the article 4 from the 7th Protocol to the Convention prohibits both the prosecution and the conviction of persons for crimes that have already led to the definitive imposition of a criminal penalty, the Court indicated the infringement of the *non bis in idem* principle by the State and was therefore sentenced against it. From this decision of the European Court of Human Rights, it is obvious that it is now possible to meet such situations concerning the Romanian legislation. In our current legislation there is a series of facts which are considered both offenses and crimes, according to their specific ability to exceed a specific level social danger. For example, in forestry field⁵², the same act - cutting standing trees – is an administrative offence or a crime, depending on the importance of the damage produced by committing the act, or alternatively on a persistent antisocial behavior in a period of 2 years. If for the first act observed in this period was applied an administrative sanction and afterwards for the second act the offender support a criminal conviction, we have a similar situation as in the previously analyzed case.

9. This study aims to be an opportunity to reflect on how the substantive law and criminal procedure are influenced by the fact that the area of incidence of national laws is no more restricted to the national territory, but one integrated into a European Space of Freedom, Security and Justice, which would be strengthened after the entry into force of

standarde impuse prin instrumentele juridice ce emană de la instituțiile Uniunii Europene. În plus, o altă provocare pe care am identificat-o în acest domeniu este aceea de a menține echilibrul între elementele care sunt semnalate de aceste instrumente și din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și elementele care rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Bibliografie

- V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, Explicații teoretice ale Codului de procedură penală Român, Partea specială, vol. II, Editura Academiei Române, București, 1978
- I. Neagu, Tratat de drept procesual penal, Partea specială, Editura Global Lex, București, 2008
- N. Volonciu, Tratat de Drept procesual penal, Editura Paideia, București, 1994
- I. Neagu, Tratat de drept procesual penal, Editura Global Lex, București, 2002
- Gr. Theodoru, Tratat de Drept procesual penal, Editura Hamangiu, București, 2008
- A.Șt. Tulbure, Autoritatea de lucru judecat în procesul penal, Revista de Drept penal nr. 4/1999
- J. A. Vervaele, The transnational *ne bis in idem* principle in the EU - Mutual recognition and equivalent protection of human rights, Utrecht Law Review, Volume 1, Issue 2 (December) 2005
- I. Poenaru, Aspecte ale raportului dintre răspunderea penală și răspunderea contravențională, în R.R.D. nr. 6/1973

the Treaty of Lisbon. For this reason, applying the *non bis in idem* principle in criminal matters is no more a subject to national laws, but is deeply influenced by norms and standards imposed by the legal instruments emanating from EU institutions. In addition, another challenge is to be admitted in these matters - to maintain balance between the standards imposed by these norms and by the Court of Justice of the European Union practice, on one hand, and the standard imposed by the European Court of Human Rights rulings.

Bibliography

- V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, Theoretical Explanations of Romanian Penal Code, Special Part, vol. II, Academiei Române Publishing House, Bucharest, 1978
- I. Neagu, Criminal Procedural Law, Global Lex Publishing House, Bucharest, 2002
- N. Volonciu, Criminal Procedural Law, Paideia Publishing House, Bucharest, 1994
- Gr. Theodoru, Criminal Procedural Law, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2008
- A.Șt. Tulbure, *Res Judicate in Criminal Trial*, in Criminal Law Review no. 4/1999
- A. Vervaele, The Transnational *non bis in idem* Principle in the EU - Mutual Recognition and Equivalent Protection of Human Rights, Utrecht Law Review, Volume 1, Issue 2 (December) 2005
- I. Neagu, Criminal Procedural Law, Global Lex Publishing House, Bucharest, 2008
- I. Poenaru, Aspects of the report between criminal liability and contravention responsibility, in Romanian Law Review no. 6/1973

---

¹ V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, Explicații teoretice ale Codului de procedură penală Român, Partea specială, vol. II, Editura Academiei Române, București, 1978, p. 249.

² N. Volonciu, Tratat de Drept procesual penal, Editura Paideia, București, 1994, p. 328.

³ I. Neagu, Tratat de drept procesual penal, Editura Global Lex, București, 2002, p. 250.

⁴ Cu excepția hotărârii de încetare a procesului penal pe temeiul de la art. 10 lit. f C.pr.pen.

⁵ Gr. Theodoru, Tratat de Drept procesual penal, Editura Hamangiu, București, 2008, p. 830.

- ⁶ Prin Legea nr. 224/ 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 534 din 21 iunie 2006.
- ⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 594/2004. A fost avută în vedere forma modificată succesiv, inclusiv cu modificările operate prin Legea nr. 222/2008.
- ⁸ A.Șt. Tulbure, Autoritatea de lucru judecat în procesul penal, Revista de Drept penal nr. 4/1999, p. 30.
- ⁹ J. A. Vervaele, The transnational *ne bis in idem* principle in the EU - Mutual recognition and equivalent protection of human rights, Utrecht Law Review, Volume 1, Issue 2 (December) 2005. p. 100.
- ¹⁰ Excepțiile care au făcut obiectul declarației nu se aplică atunci când, pentru aceleași fapte, Partea Contractantă interesată a cerut unei alte Părți Contractante să efectueze urmărirea sau a acordat extrădarea persoanei în cauză.
- ¹¹ Decizia-cadru nr. 2002/584/JHA.
- ¹² Cauzele conexate C-187/01 și C-385/01 Gözütok și Brugge.
- ¹³ Cauza C-467/04 Gasparini.
- ¹⁴ Cauza C-150/05 van Straaten.
- ¹⁵ Cauza C-469/03 Miraglia.
- ¹⁶ Joined cases 187/01 and 385/01, www.eclan.eu
- ¹⁷ Veronique Beaugrand, The European Court of Justice: An Increasing Role within The Third Pillar, Summer Course on European Criminal Justice, ERA, Trier, 2007.
- ¹⁸ COM (2005) 696
- ¹⁹ V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, op. cit., p. 414.
- ²⁰ Gr. Theodoru, op. cit., p. 606. Afirmație sprijinită și prin indicarea unei decizii din practica judiciară românească C.S.J., s.pen., dec. nr. 2063/1991, în Dreptul nr. 8/1992, p. 80.
- ²¹ J. A. Vervaele, op. cit., p. 100.
- ²² Denumire primită după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.
- ²³ I. Neagu, Tratat de drept procesual penal, Partea specială, Editura Goba Lex, București, 2008, pag. 347.
- ²⁴ I. Poenaru, Aspecte ale raportului dintre răspunderea penală și răspunderea contravențională, în R.R.D. nr. 6/1973, pag. 82.
- ²⁵ Tsonyo Tsonev vs. Bulgaria 2376/03, 14 ianuarie 2010, www.echr.coe.int.
- ²⁶ Actul normativ care reglementează domeniul este Legea nr. 46/2008 (Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 238 din 27 martie 2008).
- ²⁷ V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, Theoretical Explanations of Romanian Penal Code, Special Part, vol. II, Academiei Române Publishing House, Bucharest, 1978, p. 249
- ²⁸ N. Volonciu, Criminal Procedural Law, Paideia Publishing House, Bucharest, 1994, p. 328
- ²⁹ I. Neagu, Criminal Procedural Law, Global Lex Publishing House, Bucharest, 2002, p. 250.
- ³⁰ E Unless the decision to terminate criminal proceedings on the basis of art. 10 point f of Romanian Criminal Procedural Code.
- ³¹ Gr. Theodoru, Criminal Procedural Law, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2008, p. 830.
- ³² Law no. 224/ 2006, published in the Official Journal of Romania, Part. I, no. 534 from 21 June 2006.
- ³³ Published in the Official Journal of Romania, Part. I, no. 594/2004, including the adjustments made by Law no. 222/2008.
- ³⁴ A.Șt. Tulbure, *Res Judicate in Criminal Trial*, in Criminal Law Review no. 4/1999, p. 30.
- ³⁵ J. A. Vervaele, The Transnational *non bis in idem* Principle in the EU - Mutual Recognition and Equivalent Protection of Human Rights, Utrecht Law Review, Volume 1, Issue 2 (December) 2005, p.100.
- ³⁶ The exceptions which were the subject of a declaration under paragraph 1 shall not apply where the Contracting Party concerned has, in connection with the same acts, requested the other Contracting Party to bring the prosecution or has granted extradition of the person concerned.
- ³⁷ Framework-Decision no. 2002/584/JHA.
- ¹² Conexed cases C-187/01 și C-385/01 Gözütok și Brugge.
- ³⁹ Case C-467/04 Gasparini.
- ⁴⁰ Case C-150/05 van Straaten.
- ⁴¹ Case C-469/03 Miraglia.
- ⁴² Joined cases 187/01 and 385/01, www.eclan.eu
- ⁴³ Veronique Beaugrand, The European Court of Justice: An Increasing Role within The Third Pillar, Summer Course on European Criminal Justice, ERA, Trier, 2007.
- ⁴⁴ COM (2005) 696
- ⁴⁵ V. Dongoroz, S. Kahane, G. Antoniu, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu, op.cit., p. 414.

---

⁴⁶ Gr. Theodoru, op. cit., p. 606, and High Court of Cassation and Justice, Decision no. 2063/1991, in Dreptul Review nr. 8/1992, p. 80.

⁴⁷ J. A. Vervaele, cited work, p. 100.

⁴⁸ Called in this manner after the enforcement of the Treaty of Lisbon

⁴⁹ I. Neagu, Criminal Procedural Law, Gobal Lex Publishing House, Bucharest, 2008, p. 347.

⁵⁰ I. Poenaru, Aspects of the report between criminal liability and contravention responsibility, in Romanian Law Review no. 6/1973, p. 82.

⁵¹ Tsonyo Tsonev vs. Bulgaria 2376/03, January 14-th 2010, www.echr.coe.int.

⁵² Law no. 46/2008 (Published in the Romanian Official Monitor, Part I, no. 238 of March 27 th 2008).